

جلد اول

ملاک عمل

استفاده از تابلوهای اخباری (اطلاع دهنده) در معابر شهری

پاییز ۱۳۹۰ تهیه و تدوین: معاونت و سازمان حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران

معاونت و سازمان حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران:

خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی

قبل از خیابان طالقانی، پلاک ۱۳۳

کدپستی: ۱۵۸۳۶۱۶۵۱۵

<http://trafficorg.tehran.ir>

ISBN: 978-964-8409-81-9

گردآوری شده در :

اداره کل مهندسی و ایمنی ترافیک معاونت حمل و نقل و ترافیک تهران

گردآورندگان:

- ۱- صفی اله عبدی : کارشناس مهندسی عمران (برنامه ریزی حمل و نقل)
- ۲- محسن فلاح زواره : دانشجوی دکترای عمران (راه و ترابری)
- ۳- فرزین فریبز : کارشناس ارشد مهندسی عمران (برنامه ریزی حمل و نقل)

اعضاء کمیته تصویب:

- ۱- مهندس حسن آقایی ، مدیرکل اداره مهندسی و ایمنی ترافیک
 - ۲- مهندس مرتضی خشایی پور ، معاون مطالعات و برنامه ریزی
 - ۳- مهندس روحی ، کارشناس حمل و نقل و ترافیک
 - ۴- مهندس جهانگیر روشن ، مشاور فنی شرکت علائم راهنمایی و فنی ایران
 - ۵- مهندس محمد حسن شهیدی ، مشاور معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران
 - ۶- دکتر محمود صفارزاده ، عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس
 - ۷- مهندس مهدی عظیمی تبریزی ، مشاور فنی شرکت علائم راهنمایی و فنی ایران
 - ۸- مهندس صفی اله عبدی ، مدیر واحد مهندسی ترافیک
 - ۹- حسین شهید زاده ، قائم مقام اداره کل مهندسی و ایمنی ترافیک
-

به نام مهندس هستی

تهران، کلانشهری که نماد و پایتخت جمهوری اسلامی ایران است، باید در همه شئون، از جمله وضعیت تردد و حمل و نقل، درخور این عنوان مقدس باشد. اما به راستی چهره شهر ما چگونه است؟ اگر واقع‌نگر باشیم و با کنارگذاشتن عینک عادت به شهرمان نظری دوباره بیاندازیم، علیرغم فعالیت‌های مخلصانه‌ای که در سالهای گذشته بخصوص چند سال اخیر برای دگرگونی وضعیت موجود انجام شده، ناهمگونی و کاستی‌هایی را در آن می‌بینیم که مهمترین علت آن عدم تبعیت از یک دستورالعمل یکسان و اجرای پروژه‌ها براساس سلیقه مدیران پروژه‌ها بوده است.

معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران به عنوان متولی امور حمل و نقل در شهر تهران، در سال گذشته با علم به این موضوع و با هدف یکسان‌سازی فعالیت‌ها در کل شهر، پرهیز از تشتت بصری در عناصر و تجهیزات ترافیکی و ایجاد وحدت رویه در انجام پروژه‌ها، تهیه دستورالعمل‌هایی را در برنامه کاری خود قرار داد تا نحوه انجام هر یک از امور فنی و اجرایی و قوانین ناظر بر آن را مشخص نموده و به مناطق مختلف که نقش مجری پروژه‌ها را برعهده دارند ابلاغ نماید.

کتابچه حاضر اولین جلد از این دستورالعمل‌ها است که به عنوان نخستین ویرایش "ملاک عمل استفاده از تابلوهای اخباری (اطلاع دهنده) در معابر شهری" تهیه شده است. این تابلوها که خود به سه دسته علائم اطلاع رسانی - تسهیلاتی یا خدماتی، علائم راهنمای مسیر - تعیین مسیر یا شناسایی محل و علائم ویژه تقسیم بندی گردیده اند، بر اساس قراردادهای بین المللی باید دارای ابعاد و شکل استاندارد باشند. نمونه شکل های استاندارد آنها در این ملاک عمل ارائه گردیده است.

گرچه ممکن است اشکالاتی نیز در این کتابچه وجود داشته باشد، اما انتظار می رود موارد گفته شده به عنوان ملاک عمل پروژه‌های اجرایی مناطق قرار گرفته و به اجرا درآید.

از آن جا که علم ترافیک نیز مانند سایر علوم در معرض تغییر و تحول است، در دوره‌های زمانی مشخص وبا ورود روشها و امکانات جدیدتر، اصلاح این دستورالعمل‌ها ضروری می‌گردد. مسلماً گروهی که زحمت تهیه این کتابچه‌ها را کشیده‌اند پذیرای نظرات اصلاحی شما عزیزان برای ویرایش نسخه‌های بعدی خواهند بود.

سید جعفر تشکری هاشمی

معاون شهردار و رئیس سازمان حمل و نقل و ترافیک

فهرست مطالب

۱	۱- مقدمه
۲	۲- علایم اطلاع رسانی، تسهیلاتی یا خدماتی
۳	۳- علایم راهنمای مسیر، تعیین مسیر یا شناسایی محل
۴	۴- علایم ویژه
۵	۵- مبانی قانونی و حقوقی
۶	۶- معرفی انواع علایم
۶	۶-۱- علامت پارکینگ (۳۱۲)
۷	۶-۲- علایم محدوده پارک آزاد و پایان آن (۳۱۳ و ۳۱۴)
۸	۶-۳- علامت پارک روی سکو (۳۱۵)
۹	۶-۴- علامت پارک سوار (۳۱۶)
۹	۶-۵- علامت پارکینگ ویژه کوهنوردان (۳۱۷)
۱۰	۶-۶- علامت پارکینگ مخصوص افراد معلول (۳۱۸)
۱۰	۶-۷- علامت پارک سوار ایستگاه مترو (۳۱۹)
۱۰	۶-۸- علامت پارک سوار وسایل نقلیه عمومی برقی (۳۲۰)
۱۱	۶-۹- علایم محوطه بازی کودکان و پایان آن (۳۲۵ و ۳۲۶)
۱۱	۶-۱۰- علایم منطقه مسکونی و پایان آن (۳۲۷ و ۳۲۸)
۱۳	۶-۱۱- علایم آزادراه و پایان آن (۳۳۰ و ۳۳۴)
۱۳	۶-۱۲- علایم بزرگراه و پایان آن (۳۳۱ و ۳۳۵)
۱۴	۶-۱۳- علامت گذرگاه پیاده (۳۵۰)
۱۴	۶-۱۴- علامت عبور دانش آموزان (۳۵۱)
۱۴	۶-۱۵- علامت گذرگاه پیاده (۳۵۲)
۱۵	۶-۱۶- علامت راه یک طرفه (۲۵۳)
۱۵	۶-۱۷- علایم زیرگذر (پل عابر پیاده) (۳۵۵-۰۱ و ۳۵۶-۰۲)

- ۱۶-۱۸-۶- علایم روگذر (پل عابر پیاده) (۳۵۵-۰۲ و ۳۵۶-۰۱)
- ۱۶-۱۹-۶- علامت بن بست (۳۵۷)
- ۱۷-۲۰-۶- علامت پست امدادی (۳۵۸)
- ۱۷-۲۱-۶- علامت تعمیرگاه (۳۵۹)
- ۱۸-۲۲-۶- علامت تلفن عمومی (۳۶۰)
- ۱۸-۲۳-۶- علامت جایگاه سوخت (۳۶۱)
- ۱۹-۲۴-۶- علامت بیمارستان (۳۶۲)
- ۱۹-۲۵-۶- علامت نیروی انتظامی (۳۶۳)
- ۲۰-۲۶-۶- علامت مهمان سرا (۳۶۴)
- ۲۰-۲۷-۶- علامت تفرجگاه (۳۶۵)
- ۲۱-۲۸-۶- علامت استراحتگاه (۳۶۶)
- ۲۱-۲۹-۶- علامت اطلاعات (۳۶۷)
- ۲۱-۳۰-۶- علامت رادیو پیام (۳۶۸)
- ۲۲-۳۱-۶- علامت هتل (۳۷۵)
- ۲۲-۳۲-۶- علامت غذاخوری (۳۷۶)
- ۲۲-۳۳-۶- علامت چای خانه (۳۷۷)
- ۲۳-۳۴-۶- علامت دستشویی (۳۷۸)
- ۲۳-۳۵-۶- علامت شروع محل پیاده روی (۳۷۹)
- ۲۳-۳۶-۶- علایم سرعت توصیه شده و پایان آن (۳۸۰ و ۳۸۱)
- ۲۴-۳۷-۶- علایم تونل و پایان آن (۳۸۲ و ۳۸۳)
- ۲۴-۳۸-۶- علامت مسیر توصیه شده برای وسایل سنگین (۳۸۴)
- ۲۵-۳۹-۶- علامت خط گریز (۳۸۵)
- ۲۵-۴۰-۶- علایم افزایش خطوط عبور (۳۸۶ و ۳۸۷)
- ۲۶-۴۱-۶- علامت کاهش خطوط عبور (۳۸۸)

۲۶	۴۲-۶- علامت بسته بودن یکی از خطوط عبور (۳۸۹)
۲۷	۴۳-۶- علامت ایست بازرسی (۳۹۲)
۲۷	۴۴-۶- علایم اعلام فاصله (۴۵۰ ، ۴۵۱ ، ۴۵۲)
۲۸	۴۵-۶- علایم ایستگاه اتوبوس و قطار شهری
۲۸	۴۶-۶- علامت محدودیتهای کلی سرعت
۲۹	۴۷-۶- علامت بازی بسته بودن جاده
۳۰	۴۸-۶- علامت قانونی هشدار خطر برای یک یا چند خط عبوری
۳۰	۴۹-۶- علامت خط ویژه اتوبوس
۳۰	۵۰-۶- علامت پیش انتخاب مسیر حرکت در تقاطع
۳۱	۵۱-۶- علامت خیابان ویژه وسایل نقلیه موتوری و پایان آن
۳۱	۵۲-۶- تابلوی کیلومتر شمار
۳۳	۷- فهرست منابع و مراجع

فهرست اشکال

۲	شکل (۱)- نمونه‌هایی از تابلوهای تسهیلاتی
۷	شکل (۲)- علامت پارکینگ
۷	شکل (۳)- علامت محدوده پارک آزاد و پایان آن
۸	شکل (۴)- انواع علایم محدودیت
۸	شکل (۵)- علامت پارک روی سکو
۹	شکل (۶)- علامت پارک سوار
۹	شکل (۷)- علامت پارکینگ ویژه کوه‌نوردان
۱۰	شکل (۸)- علامت پارکینگ مخصوص افراد معلول
۱۰	شکل (۹)- علامت پارک‌سوار ایستگاه مترو
۱۱	شکل (۱۰)- علامت پارک‌سوار وسایل نقلیه عمومی برقی
۱۱	شکل (۱۱)- علامت محوطه بازی کودکان و پایان آن
۱۲	شکل (۱۲)- علامت منطقه مسکونی و پایان آن و نحوه استفاده از آن
۱۳	شکل (۱۳)- علامت آزادراه و پایان آزادراه
۱۳	شکل (۱۴)- علامت بزرگراه و پایان آن
۱۴	شکل (۱۵)- علایم گذرگاه عابر پیاده
۱۴	شکل (۱۶)- علایم عبور دانش‌آموزان
۱۵	شکل (۱۷)- گذرگاه عابر پیاده
۱۵	شکل (۱۸)- علامت راه یکطرفه
۱۶	شکل (۱۹)- علایم زیرگذر عابر پیاده (شیب‌راهه و پله)
۱۶	شکل (۲۰)- علایم روگذر عابر پیاده (شیب‌راهه و پله)
۱۷	شکل (۲۱)- انواع علایم بن‌بست
۱۷	شکل (۲۲)- انواع علایم پست امدادی
۱۸	شکل (۲۳)- علامت تعمیرگاه

۱۸	شکل (۲۴)- علامت تلفن عمومی
۱۹	شکل (۲۵)- انواع علائم جایگاه سوخت
۱۹	شکل (۲۶)- علامت بیمارستان
۲۰	شکل (۲۷)- نمونه‌هایی از تابلوهای نیروی انتظامی
۲۰	شکل (۲۸)- علامت مهمانسرا
۲۰	شکل (۲۹)- علامت تفرجگاه
۲۱	شکل (۳۰)- انواع علامت‌های استراحتگاه
۲۱	شکل (۳۱)- علامت اطلاعات
۲۱	شکل (۳۲)- علامت رادیو پیام
۲۲	شکل (۳۳)- علامت هتل
۲۲	شکل (۳۴)- علامت غذا خوری
۲۲	شکل (۳۵)- علامت چایخانه
۲۳	شکل (۳۶)- علامت دستشویی
۲۳	شکل (۳۷)- علامت محل شروع پیاده‌روی
۲۴	شکل (۳۸)- علائم سرعت توصیه‌شده و پایان آن
۲۴	شکل (۳۹)- علائم تونل و پایان تونل
۲۵	شکل (۴۰)- علامت مسیر توصیه‌شده برای وسایل سنگین
۲۵	شکل (۴۱)- علامت خط عبور برای گریز
۲۶	شکل (۴۲)- علائم افزایش خطوط عبور
۲۶	شکل (۴۳)- علامت کاهش خطوط عبور
۲۶	شکل (۴۴)- علامت بسته بودن یکی از خطوط عبور
۲۷	شکل (۴۵)- علامت ایست بازرسی
۲۷	شکل (۴۶)- علائم اعلام فاصله و نحوه به کارگیری آنها
۲۸	شکل (۴۷)- علائم ایستگاه اتوبوس و قطار شهری

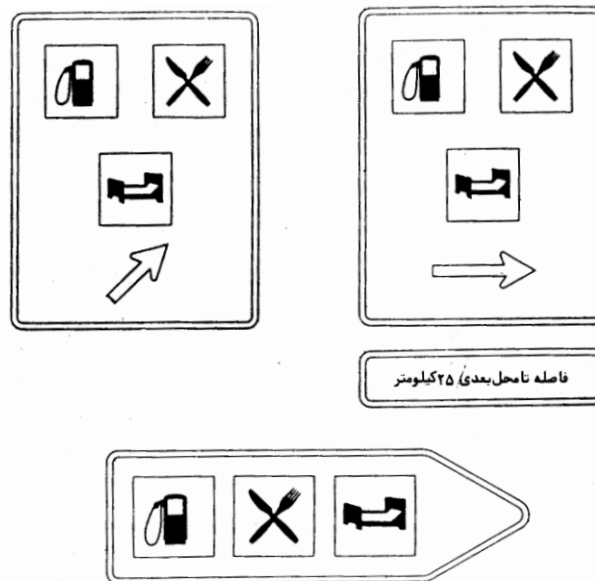
۲۸	شکل (۴۸) - علایم محدودیت‌های کلی سرعت
۲۹	شکل (۴۹) - علامت باز یا بسته بودن جاده
۳۰	شکل (۵۰) - علامت هشدار خطر
۳۰	شکل (۵۱) - علامت خط ویژه اتوبوس
۳۱	شکل (۵۲) - علامت پیش انتخاب مسیر حرکت در تقاطع
۳۱	شکل (۵۳) - علامت خیابان ویژه وسایل نقلیه موتوری و پایان آن
۳۲	شکل (۵۴) - تابلوی کیلومتر شمار

در مقاله‌نامه وین علایم معابر به انواع علایم اخطاری، علایم انتظامی و علایم اخباری تقسیم شده است. در این مقاله‌نامه، علایم اخباری وظیفه راهنمایی استفاده‌کنندگان از راه در هنگام سفر و همچنین ارائه سایر اطلاعات جنبی مفید را بر عهده دارند. این علایم به دسته‌های زیر تقسیم می‌شوند:

- ۱- علایم اطلاع‌رسانی، تسهیلاتی یا خدماتی
- ۲- علایم راهنمای مسیر، تعیین مسیر یا شناسایی محل
- ۳- علایم ویژه

گاهی اوقات، به علت آنکه مکانهای ارائه خدمات، فاصله زیادی از یکدیگر دارند و یا تعداد آنها در طول راه محدود است، لازم است که این تابلوها با ذکر فواصل در راهها نصب شوند. نصب این تابلوها در شهرها، به علت اینکه مکانهای خدماتی در معرض دید قرار دارند، ضرورت ندارد. چنانچه فاصله محل ارائه خدمات رفاهی بعدی بیشتر از ۱۰ کیلومتر باشد، این فاصله باید با یک صفحه اضافی که در زیر تابلو اعلام محل خروجی آخرین مکان ارائه اینگونه خدمات نصب می‌گردد، مشخص شود. ابعاد اینگونه تابلوها باید متناسب با نوع راه در نظر گرفته شود.

این علایم مستطیل شکل بوده و ممکن است دارای یک مربع سفید رنگ به همراه یک نشانه باشند که بر روی آن نقش بسته است. در نوار آبی رنگ موجود در پائین علامت، می‌توان فاصله تسهیلات یا فاصله تا مسیر دسترسی به آنها را به رنگ سفید ذکر کرد. این علایم را می‌توان در ابتدای ورودی راه دسترسی به آن تسهیلات نصب نمود که در آن صورت از یک فلش جهت‌نمای سفید رنگ زمینه آبی رنگ قسمت پائین تابلو استفاده می‌گردد. این علایم شامل علامت ۳۵۸ و علایم ۳۶۴ الی ۳۷۹ (بر اساس کتابچه علایم راهنمایی و رانندگی شرکت عرف ایران) می‌باشد. نمونه این علایم در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل (۱)- نمونه‌هایی از تابلوهای تسهیلاتی

این دسته از تابلوها شامل علائم زیر است:

- علائم پیش‌آگاهی راهنمای مسیر: این علائم بایستی در فاصله‌ای از تقاطع قرار داده شوند که با توجه به وضع عبور و مرور سرعت مجاز وسایل نقلیه در شب و روز قابل رؤیت و کاملاً مؤثر باشند. این فاصله در مناطق مسکونی از ۵۰ متر و در آزادراه‌ها کمتر از ۵۰۰ متر باشد.
- علائم راهنمای مسیر: این علامتها ممکن است حاوی نام چندین محل باشند که در این صورت نامها بایستی زیر هم قرار گیرند.
- علائم تعیین مسیر: این علائم بایستی در یک صفحه مستطیل شکل قرار داده شوند.
- علائم تعیین محل: از این علائم برای نشان دادن مرز میان دو کشور یا مرز میان دو استان در یک کشور یا معرفی کردن نام یک رودخانه، مسیر کوهستانی، مناطق تماشایی و غیره استفاده می‌شود.
- علائم تأییدکننده: این علائم برای تأیید سمت و جهت یک راه در محل‌هایی که کارشناسان صلاحیت‌دار لازم بدانند، از جمله در خروج از یک نقطه مسکونی بزرگ نصب می‌گردند.
- علائم اطلاع‌رسانی: این علائم شامل موارد زیر می‌باشند:
 - علائم اطلاع‌دهنده تعداد خطوط عبوری و جهت ترافیک در آنها (علائم ۳۸۶ و ۳۸۷)
 - علائم اطلاع‌دهنده بسته‌بودن یک خط عبوری (علائم ۳۸۸ و ۳۸۹)
 - علامت بن‌بست (۳۵۷)
 - علامت محدودیت‌های کلی سرعت
 - علامت باز و بسته‌بودن جاده
 - علامت سرعت توصیه‌شده (۳۸۰)
 - علامت مسیر توصیه‌شده برای وسایل سنگین (۳۸۴)
 - علامت خط عبور برای گریز (۳۸۶)
 - علائم آگاه‌کننده از وجود یک زیرگذر یا روگذر عابرین پیاده (علائم ۳۵۵ و ۳۵۶)
 - علائم آگاه‌کننده از وجود یک خروجی در آزادراه (علائم ۴۵۰، ۴۵۱ و ۴۵۲)

علائم ویژه معمولاً به شکل مربع یا مستطیل بوده و رنگ زمینه آنها آبی و نوشته‌ها و نشانه‌های آنها به رنگ روشن می‌باشند. همچنین می‌توانند زمینه آنها به رنگ روشن و نوشته‌ها و نشانه‌های آنها به رنگ‌های تیره باشند. این علائم جزو علائم انتظامی نیز محسوب می‌گردند. این علائم شامل موارد زیر می‌باشند:

- علائمی که یک هشدار یا اجتناب از خطر را برای یک یا چند خط عبوری ترافیک اعلام می‌دارند.
- علائمی که خطوط ویژه اتوبوس‌ها را مشخص می‌کنند.
- علامت مسیر یک‌طرفه (علائم ۲۲۰ و ۳۵۳)
- علامت پیش‌انتخاب مسیر حرکت در تقاطع
- علائم اعلام ورود یا خروج از آزادراه و بزرگراه (علائم ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۴ و ۳۳۵)
- علائم اعلام ورود یا خروج از جاده‌ای که قوانین ترافیک در آن مشابه قوانین ترافیکی آزاد راه و بزرگراه اعمال می‌شود (خیابان برای وسایل نقلیه موتوری)
- علائمی که مشخص‌کننده شروع و پایان مناطق مسکونی هستند (علائم ۳۲۷ و ۳۲۸)
- علائمی که برای یک ناحیه (ورود و خروج آن) اعتبار دارند. (بطور مثال علائم محدوده پارک آزاد و پایان آن ۳۱۳ و ۳۱۴)
- علائم اعلام ورود یا خروج از تونلی که قوانین خاصی بر آن اعمال می‌شود. (علائم ۳۸۲ و ۳۸۳)
- علائم گذرگاه‌های عابر پیاده (علائم ۳۵۰ و ۳۵۲)
- علامت بیمارستان (علامت ۳۶۲)
- علائم پارکینگ (علائم ۳۱۲، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰)
- علائم نشان دهنده ایستگاه اتوبوس یا قطار شهری

طبق ماده ۹۶ آئین‌نامه راهنمایی و رانندگی جمهوری اسلامی ایران، علایم راهنمایی و رانندگی مانند انواع چراغ‌ها، تابلوها، خطکشی‌ها، نوشته‌ها، ترسیم‌ها و نیز علایم تعیین سمت عبور که باید روی راه‌ها ترسیم شود، بر اساس قانون الحاق ایران به کنوانسیون عبور و مرور در جاده‌ها و کنوانسیون مربوط به علایم راه‌ها مصوب ۱۳۵۴ تهیه شده‌اند.

طبق ماده ۹۷ آئین‌نامه راهنمایی و رانندگی جمهوری اسلامی ایران، تشخیص، انتخاب، تهیه، جانمایی، نصب، ترسیم و نگهداری علایم عمودی و افقی راهنمایی و رانندگی در شهرها بر اساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور به تصویب وزیر کشور می‌رسد و در جاده‌ها به عهده وزارت راه و ترابری می‌باشد. در مواقع اضطراری راهنمایی و رانندگی و پلیس راه می‌توانند خود اقدام به انتخاب نوع علایم و محل استفاده و در صورت لزوم تهیه و نصب آن‌ها به طور موقت نموده و مراتب را بر حسب مورد، به شهرداری و یا وزارت راه و ترابری اعلام نمایند.

طبق ماده ۱۲۶ آئین‌نامه راهنمایی و رانندگی جمهوری اسلامی ایران، در راه‌ها و مناطقی که میزان سرعت رانندگی به وسیله تابلو یا علایم دیگر راهنمایی و رانندگی معین نگردیده است، سرعت مجاز برای رانندگان وسایل نقلیه در شهرها و مناطق مسکونی به قرار زیر می‌باشد:

الف- معابر شریانی درجه یک

- آزادراه‌ها حداقل ۷۰ و حداکثر ۱۲۵ کیلومتر در ساعت

- بزرگراه‌ها حداکثر ۱۰۰ کیلومتر در ساعت

ب- معابر شریانی درجه دو

- خیابان‌های شریانی اصلی حداکثر ۶۰ کیلومتر در ساعت

- خیابان‌های شریانی فرعی حداکثر ۵۰ کیلومتر در ساعت

پ- معابر محلی - در این معابر و میدان‌ها حداکثر ۳۰ کیلومتر در ساعت

مجموعه علائمی که به منظور راهنمایی رانندگان با موضوع تقاطع با سایر معابر، شناسایی محل، اعلام فواصل، نشان دادن جهت، مسیر ورود یا خروج (شهرها، بخش‌ها، روستاها و ...) معرفی و مشخص کردن مکان‌های تفریحی، خدماتی، تاریخی، زیارتی، پارک‌ها، جنگل‌ها، کوه‌ها و ... است، علائم اخباری نامیده می‌شود. این علائم معمولاً مربع یا مستطیل شکل بوده و رنگ زمینه آن‌ها آبی و نوشته‌ها و نشانه‌های آن‌ها به رنگ روشن می‌باشند. با این وجود، علائم جهت نما ممکن است به شکل مستطیل باشد که طول آن به طور افقی قرار گرفته و به یک فلش ختم می‌شود.

فاصله بین دو تابلو اخباری در راه‌های اصلی و فرعی متوالی حداقل باید ۶۰ متر باشد. تکرار تابلوهای اخباری فرصت مجددی را برای راننده فراهم خواهد کرد تا اطلاعات مورد نیازش را به دست آورد. مدت زمان خواندن برای هر تابلو با سرعت نزدیک شدن خودرو به تابلو تغییر می‌کند. از این رو اندازه حروف متناسب با نوع راه انتخاب می‌شود. این علائم معمولاً اطلاعات مربوط به مسیر، مکانها، وسایل و امکانات مورد نیاز رانندگان را ارائه می‌دهد. در ادامه مشخصات علائم و تابلوهای تولیدی شرکت عرف ایران توضیح داده می‌شود.

۶-۱- علامت پارکینگ (۳۱۲)

این علامت را در نقطه‌ای نصب می‌کنند که اشاره به وجود یک پارکینگ داشته باشد. برای پارکینگ‌های بزرگ همسطح و یا پارکینگ‌های طبقاتی متعلق به بخش خصوصی نیز از این علامت استفاده می‌شود. به منظور نشان دادن محل توقف در حاشیه سواره رو و یا نوار حاشیه‌ای از این علامت استفاده نمی‌شود. معمولاً این علامت را در ورودی یک پارکینگ نصب می‌کنند.

برای محل‌های توقف کنار خیابان، علامت پارکینگ ممکن است در وسط طولی از مسیر که برای پارکینگ اختصاص داده شده نصب شود، به شرطی که طول آن کمتر از ۳۰ متر باشد. برای طول‌های بیشتر، این علامت در دو انتهای پارکینگ و اگر لازم باشد در هر ۳۰ متر نصب می‌گردد. پارکینگ کنار راه، باید دارای یک علامت پارکینگ در آغاز قسمت ورودی، و یک یا چند علامت پیش‌آگاهی همراه صفحات متمم نشانگر فاصله تا پارکینگ باشد. برای پارکینگ‌های خارج از راه، باید علامت پارکینگ در قسمت ورودی نصب شود. یک پیکان نیز می‌تواند این علامت را همراهی کند. علامت پارکینگ در شکل ۲ نشان داده شده است.

شکل (۲) - علامت پارکینگ

۲-۶- علائم محدوده پارک آزاد و پایان آن (۳۱۳ و ۳۱۴)

علامت ۳۱۳ نشان‌دهنده محدوده‌ای است که پارک در کل آن آزاد می باشد. در انتهای این محدوده از علامت ۳۱۴ استفاده می شود. علامت ۳۱۳ بایستی بر روی یک تابلو مستطیل شکل با رنگ زمینه روشن ترسیم شده باشد و کلمه محدوده بایستی روی تابلو نوشته شده باشد. این علامت بایستی در تمامی راه‌های دسترسی به آن محدوده مورد نظر نصب شوند. ترجیحاً بهتر است که آن محدوده فقط شامل راه‌هایی با خصوصیات مشابه باشند.

علامت ۳۱۴ باید به رنگ خاکستری بر روی تابلوی مستطیل شکل به رنگ زمینه روشن ترسیم شده باشند. همچنین بایستی یک نوار مورب قطری به رنگ مشکی یا خاکستری با شیب بالا به سمت پائین و از راست به چپ بر روی علامت کشیده شده باشد. این علامت باید در تمامی راه‌های ممکن جهت ترک کردن آن محدوده نصب شوند. علامتهای محدوده پارک و پایان محدوده پارک در شکل ۳ نشان داده شده‌اند.

شکل (۳) - علامت محدوده پارک آزاد و پایان آن

باید توجه داشت که نمونه علائم که در یک محدوده اعتبار دارند و در انتهای آن محدوده می‌بایست تابلو مربوطه نصب گردد، شامل محدوده توقف ممنوع و محدودیت سرعت (علائم ۲۷۳ و ۲۷۴) نیز

می باشد. انواع تابلوهای محدودیت در شکل ۴ نشان داده شده اند.

محدوده توقف ممنوع
در طول شبانه روز

پایان محدوده توقف ممنوع

محدوده توقف ممنوع
در ساعات معین

پایان محدوده توقف ممنوع
در ساعات معین

محدوده پارک آزاد

پایان محدوده پارک آزاد

منطقه محدودیت سرعت

پایان منطقه محدودیت سرعت

شکل (۴) - انواع علایم محدودیت

۳-۶ - علامت پارک روی سکو (۳۱۵)

این علامت را در نقطه‌ای نصب می‌کنند که وسایل نقلیه با مجموعه وزن مجاز زیر ۲/۸ تن در پیاده‌روها روی سکو اجازه پارکینگ و توقف دارند. ضمن اینکه امکان خط‌کشی روی پیاده‌رو وجود ندارد و یا بی‌مورد است. این علامت در شکل ۵ نشان داده شده است.

شکل (۵) - علامت پارک روی سکو

۶-۴- علامت پارک سوار (۳۱۶)

این علامت را به منظور مشخص کردن پارکینگ‌هایی که در جوار ایستگاه‌های وسایل حمل و نقل عمومی قرار گرفته‌اند، بکار می‌برند. رانندگان وسایل نقلیه شخصی، وسایل نقلیه خود را در این پارکینگ‌ها متوقف کرده و به سفر خود به کمک وسایل نقلیه عمومی ادامه می‌دهند. این علامت در شکل ۶ نشان داده شده است.

شکل (۶)- علامت پارک سوار

۶-۵- علامت پارکینگ ویژه کوهنوردان (۳۱۷)

این علامت را در پارکینگ‌هایی نصب می‌نمایند که دسترسی آنها از مسیرهای عمومی ممکن است و مسیرهای گردش گاهی حلقوی برای کوهنوردان و راه‌پیمایان از آن پارکینگ‌ها آغاز شده و به آن پایان می‌پذیرد. این علامت در شکل ۷ نشان داده شده است.

شکل (۷)- علامت پارکینگ ویژه کوهنوردان

۶-۶- علامت پارکینگ مخصوص افراد معلول (۳۱۸)

این علامت که در شکل ۸ نشان داده شده است، محل پارکینگ جهت رفاه معلولین را نشان می دهد.

شکل (۸)- علامت پارکینگ مخصوص افراد معلول

۶-۷- علامت پارک سوار ایستگاه مترو (۳۱۹)

این علامت را به منظور مشخص کردن پارکینگهایی که در جوار ایستگاه مترو قرار گرفته اند، بکار می برند. رانندگان وسایل نقلیه شخصی، وسایل نقلیه خود را در این پارکینگها متوقف کرده و به سفر خود به کمک مترو ادامه می دهند. این علامت در شکل ۹ نشان داده شده است.

شکل (۹)- علامت پارک سوار ایستگاه مترو

۶-۸- علامت پارک سوار وسایل نقلیه عمومی برقی (۳۲۰)

این علامت که در شکل ۱۰ نشان داده شده است به منظور مشخص کردن پارکینگهایی که در جوار ایستگاههای وسایل حمل و نقل عمومی برقی قرار گرفته اند، بکار می روند. رانندگان وسایل نقلیه شخصی، وسایل نقلیه خود را در این پارکینگها متوقف کرده و به سفر خود به کمک وسایل نقلیه عمومی برقی ادامه می دهند.

شکل (۱۰)- علامت پارک سوار وسایل نقلیه عمومی برقی

۶-۹- علایم محوطه بازی کودکان و پایان آن (۳۲۵ و ۳۲۶)

آغاز منطقه‌ای که تردد در داخل آن آرام و محیطی برای بازی کودکان محسوب می‌گردد، با نصب علامت ۳۲۵ اعلام می‌شود. نصب این تابلو به این معنی است که عابر پیاده نیز در مسیرهای سواره‌رو راه می‌رود و حتی کودکان در سواره‌رو بازی می‌کنند. بعضی تدابیر اضافی به هنگام استفاده از تابلوهای ۳۲۵ ضرورت دارد تا هدف آرامش تردد در منطقه بهتر بدست آید. با علامت ۳۲۶ پایان منطقه تردد آرام و پایان محوطه بازی کودکان نشان داده می‌شود. علایم ۳۲۵ و ۳۲۶ در شکل ۱۱ نشان داده شده است.

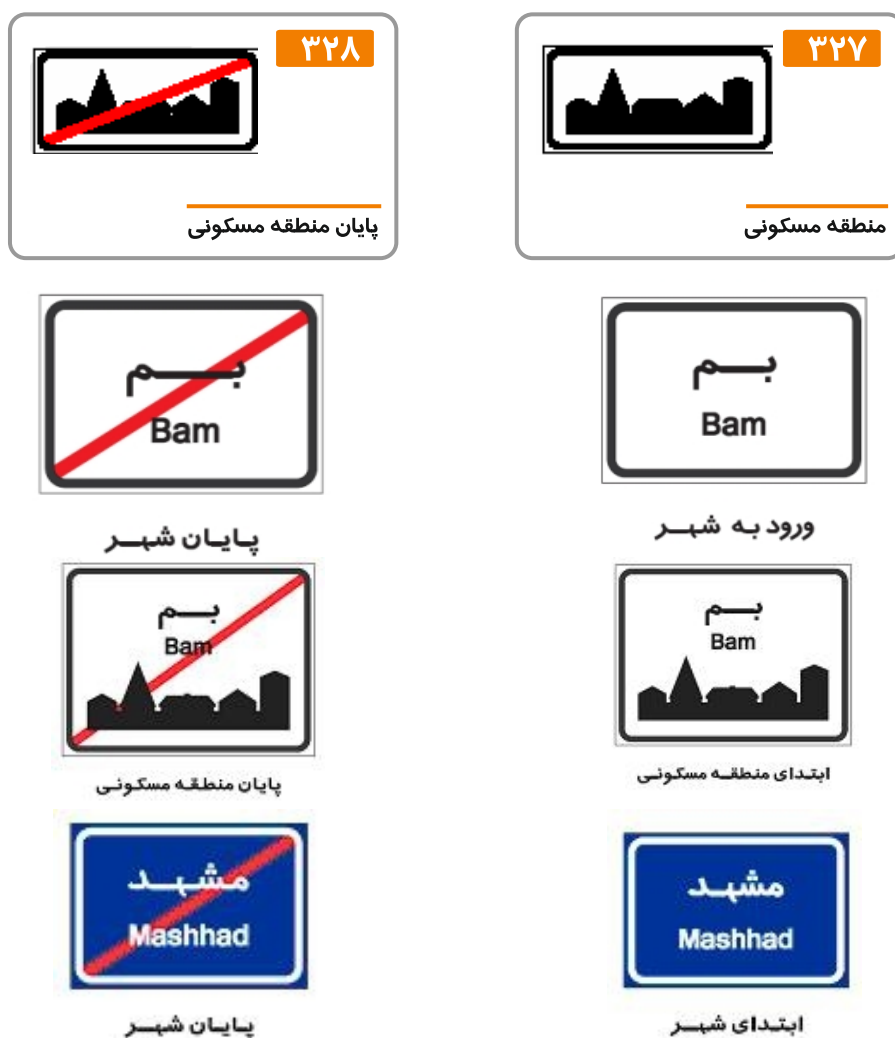
شکل (۱۱)- علایم محوطه بازی کودکان و پایان آن

۶-۱۰- علایم منطقه مسکونی و پایان آن (۳۲۷ و ۳۲۸)

این علایم محدوده مناطق مسکونی و پایان آن را نشان می‌دهند و بیشتر در راه‌های برون شهری مورد استفاده قرار می‌گیرند. علامت ۳۲۷ بایستی شامل نام منطقه مسکونی یا نشانه‌ای حاوی طرحی از آن منطقه و یا ترکیبی از آن دو باشد. نوشته‌ها می‌بایست به رنگ تیره و در یک زمینه سفید و یا

روشن باشند و علامت می بایست دارای یک حاشیه تیره رنگ باشد. علامت ۳۲۸ نیز همچون علامت ۳۲۷ است، ضمن آنکه دارای یک نوار مورب قرمز رنگ یا تعدادی خطوط موازی با یکدیگر با رنگ قرمز بوده که از گوشه سمت راست بالا تا گوشه سمت چپ پائین امتداد یافته باشد. لازم به ذکر است رنگ زمینه، نوشتار و حاشیه تابلوها با توجه به رده‌ی عملکرد معبر تعیین می شود. شکل ۱۲ نحوه استفاده از علائم یاد شده را نشان می دهد.

شکل (۱۲) - علامت منطقه مسکونی و پایان آن و نحوه استفاده از آن

۱۱-۶- علائم آزادراه و پایان آن (۳۳۰ و ۳۳۴)

علامت آزادراه بایستی در نقطه‌ای نصب شود که آزادراه از آن نقطه آغاز می‌شود و مقررات ویژه آزاد راه در آن جاری می‌شود. همچنین علامت پایان آزادراه در انتهای آزادراه و در کلیه خروجی‌های نقاط اتصال به آن نصب می‌شود تا به راننده تفهیم شود که مقررات خاص برای آزادراه پایان یافته است. ممکن است تابلوی پایان آزادراه به طور مکرر به کار برده شود. همچنین مسافت بین انتهای آزادراه و محل نصب این تابلو باید در قسمت پائین آن نوشته شود. تابلوهای آزادراه و پایان آن در شکل ۱۳ نشان داده شده است.

شکل (۱۳)- علامت آزادراه و پایان آزادراه

۱۲-۶- علامت بزرگراه و پایان آن (۳۳۱ و ۳۳۵)

علامت بزرگراه بایستی در نقطه‌ای نصب شود که بزرگراه از آن نقطه آغاز می‌شود و مقررات ویژه بزرگراه جاری می‌شود. همچنین علامت پایان بزرگراه در انتهای بزرگراه و در کلیه راهگردهای خروجی از آن نصب می‌شود و به راننده تفهیم می‌شود که مقررات خاص برای بزرگراه پایان یافته است. علامت بزرگراه و پایان آن در شکل ۱۴ نشان داده شده است.

شکل (۱۴)- علامت بزرگراه و پایان آن

۱۳-۶ - علامت گذرگاه پیاده (۳۵۰)

این علامت را معمولاً قبل از گذرگاه‌های عابر پیاده که خطکشی شده‌اند، ولی در سه راه یا چهارراهی قرار نگرفته‌اند و یا اگر قرار گرفته‌اند در شاخه‌ای هستند که دارای حق تقدم است، نصب می‌کنند. این علامت باید حداقل یک متر قبل از خطکشی عابر پیاده نصب شود. رنگ زمینه در علامت گذرگاه پیاده، آبی و مثلث وسط آن سفید و شکل روی آن به رنگ سیاه است. نمونه‌های علامت گذرگاه عابر پیاده در شکل ۱۵ نشان داده شده است.

شکل (۱۵) - علامت‌های گذرگاه عابر پیاده

۱۴-۶ - علامت عبور دانش‌آموزان (۳۵۱)

نمونه این علامت که در محل عبور دانش‌آموزان نصب می‌شود، در شکل ۱۶ آمده است.

شکل (۱۶) - علامت‌های عبور دانش‌آموزان

۱۵-۶ - علامت گذرگاه پیاده (۳۵۲)

این علامت را معمولاً قبل از گذرگاه‌های عابر پیاده خطکشی شده که در سه راه یا چهارراهی که با چراغ راهنمایی و رانندگی کنترل می‌گردند، قرار گرفته‌اند، نصب می‌کنند. این علامت که در شکل ۱۷ نشان داده شده است، باید حداقل یک متر قبل از خطکشی عابر پیاده نصب شود.

شکل (۱۷) - گذرگاه عابر پیاده

۱۶-۶ - علامت راه یکطرفه (۳۵۳)

این علامت معمولاً در ابتدای یک خیابان یک طرفه نصب می‌شود تا به رانندگانی که از روبرو وارد خیابان می‌شوند اطلاع لازم در مورد یکطرفه بودن خیابان داده شود. همچنین در نقطه‌ای نصب می‌شود که قصد تکمیل علامت خیابان یکطرفه (علامت ۲۲۰) در میان باشد. نمونه تابلوی راه یکطرفه در شکل ۱۸ نشان داده شده است.

شکل (۱۸) - علامت راه یکطرفه

۱۷-۶ - علایم زیرگذر (۳۵۵-۰۱ و ۳۵۶-۰۲)

این علایم هنگامی در زیرگذرهای عابر پیاده نصب می‌شود که ورودی به زیرگذر به نحوی نیست که تردد عابر پیاده مستقیماً به داخل آن هدایت شود و یا اینکه این ورودی به سختی رؤیت می‌شود. اگر ابتدای ورودی زیرگذر بصورت پلکان باشد از علامت ۰۱ - ۳۵۵ و اگر ابتدای زیرگذر بصورت سطح شیبدار باشد از علامت ۰۲ - ۳۵۶ استفاده می‌شود. علایم یاد شده در شکل ۱۹ نشان داده شده‌اند.

شکل (۱۹) - علامتهای زیرگذر عابر پیاده (شیب‌راهه و پله)

۱۸-۶ - علایم روگذر (پل عابر پیاده) (۳۵۵-۰۲ و ۳۵۶-۰۱)

این علایم را در روگذرها مورد استفاده قرار می‌دهند. اگر ابتدای ورودی روگذر بصورت پلکان باشد از علامت ۳۵۵-۰۲ و اگر ابتدای روگذر بصورت سطح شیب‌دار باشد از علامت ۳۵۶-۰۱ استفاده می‌شود. این علایم در شکل ۲۰ نشان داده شده‌اند.

شکل (۲۰) - علایم روگذر عابر پیاده (شیب‌راهه و پله)

۱۹-۶ - علامت بن‌بست (۳۵۷)

این علامت را در خیابانی نصب می‌کنند که شناسایی آن به عنوان خیابان بن‌بست بدون اشکال نیست و انتهای آن تحت زاویه‌ای قرار دارد که دیده نمی‌شود. ایجاد مانع به منظور بن‌بست کردن خیابان می‌تواند به آرام کردن تردد در مناطق مسکونی کمک نماید. این علامت که در ابتدای ورود به یک راه نصب می‌شود، بدین مضمون است که امکان خروج مستقیم از آن راه وجود نداشته و راه بن‌بست است. همچنین می‌توان نقش روی تابلو را بر اساس وضع موجود تغییر داد تا شرایط را آن‌طور که وجود دارد به رانندگان انتقال دهد. نمونه تابلوهای بن‌بست در شکل ۲۱ نشان داده شده است.

شکل (۲۱)-انواع علامتهای بن بست

۶-۲۰- علامت پست امدادی (۳۵۸)

این علامت را در نقطه‌ای نصب می‌کنند که قصد اشاره به وجود قرارگاه کمکهای اولیه، تحت مدیریت یک مرکز دولتی مانند هلال احمر در میان است که همواره آماده ارائه خدمات است. انواع تابلوهای پست امدادی در شکل ۲۲ نشان داده شده است.

شکل (۲۲)-انواع علامتهای پست امدادی

۶-۲۱- علامت تعمیرگاه (۳۵۹)

این علامت را به منظور راهنمایی به یک تعمیرگاه در نزدیکی محل نصب می‌نمایند. استفاده از این علامت فقط زمانی الزامی است که تعمیرگاه موردنظر در معرض دید نباشد و یا اینکه به موقع دیده نشود و یا اینکه در خیابان مورد بحث قرار نداشته باشد. علامت تعمیرگاه در شکل ۲۳ نشان داده شده است.

شکل (۲۳) - علامت تعمیرگاه

۲۲-۶ - علامت تلفن عمومی (۳۶۰)

این علامت را در نقطه‌ای نصب می‌کنیم که به نزدیک‌ترین محل استقرار تلفن اشاره نماییم. چنین اشاره‌ای برای راننده وسیله نقلیه یا عابرپیاده در مناطق با تراکم کم جمعیتی الزامی است. علامت تلفن عمومی در شکل ۲۴ نشان داده شده است.

شکل (۲۴) - علامت تلفن عمومی

۲۳-۶ - علامت جایگاه سوخت (۳۶۱)

این علامت را در محلی نصب می‌کنیم که به یک پمپ بنزین در نزدیکی آن اشاره نماییم. استفاده از این علامت زمانی مناسب است که جایگاه سوخت به آسانی و یا به موقع دیده نمی‌شود. اگر جایگاه عرضه بنزین باشد از علامت ۳۶۱-۰۱ و اگر جایگاه عرضه گاز طبیعی باشد از علامت ۳۶۱-۰۲ استفاده می‌شود. این علامتها در شکل ۲۵ نشان داده شده است.

شکل (۲۵) - انواع علایم جایگاه سوخت

۲۴-۶ - علامت بیمارستان (۳۶۲)

این علامت برای اطلاع رانندگان وسایل نقلیه و هدایت آنها در مواقع ضروری و همچنین برای خودداری از ایجاد صداهای ناهنجار در نزدیکی بیمارستان استفاده می‌شود. هدایت رانندگان به محل بیمارستان باید طوری صورت گیرد که هیچ‌گونه ابهامی وجود نداشته باشد تا راننده در شرایط اورژانس بدون سردرگمی به سرعت به بیمارستان راهنمایی شود. جایی که در کنار مسیر، بیمارستانی وجود دارد و یا ورود به آن مستقیماً از مسیر انجام می‌گیرد، باید علامت بیمارستان را نصب کرد. اما جایی که ورود به بیمارستان از راه خیابان فرعی و در فاصله حدود ۱۰۰ متری از مسیر اصلی انجام می‌شود، این علامت ممکن است در نزدیکی تقاطع این دو مسیر نصب گردد. نام بیمارستان باید در زیر این تابلوها نوشته شود. علامت بیمارستان در شکل ۲۶ نشان داده شده است.

شکل (۲۶) - علامت بیمارستان

۲۵-۶ - علامت نیروی انتظامی (۳۶۳)

این علامت در محلی نصب می‌شود که قرار است به وجود یک مرکز نیروی انتظامی اشاره شود. این علامت باید کمکی جهت دستیابی به مرکز پلیس باشد و نقش تابلوی راهنما را به عهده گیرد. نمونه علامتهای نیروی انتظامی در شکل ۲۷ نشان داده شده است.

شکل (۲۷) - نمونه‌هایی از تابلوهای نیروی انتظامی

۲۶-۶ - علامت مهمانسرا (۳۶۴)

این علامت که در شکل ۲۸ نشان داده شده است، نشان‌دهنده یک مهمانسرا در یک پارک جنگلی می‌باشد.

شکل (۲۸) - علامت مهمانسرا

۲۷-۶ - علامت تفرجگاه (۳۶۵)

این علامت که در شکل ۲۹ نشان داده شده است، نشان‌دهنده یک محل تفریحی در یک پارک جنگلی می‌باشد.

شکل (۲۹) - علامت تفرجگاه

۶-۲۸- علامت استراحتگاه (۳۶۶)

وقتی این علامت که انواع آن در شکل ۳۰ نشان داده شده است، در محلی نصب می شود، نشان می دهد که در آن محل می توان چادر برپا داشت و یا کاروان ها را متوقف نمود. در ضمن این علامت در یافتن محل نصب چادر و توقف کاروان نیز به مردم کمک می کند. در نتیجه این علامت در ضمن نقش تابلوی راهنما را نیز به عهده دارد.

شکل (۳۰)- انواع علامتهای استراحتگاه

۶-۲۹- علامت اطلاعات (۳۶۷)

این علامت که در شکل ۳۱ نشان داده شده است، به دفاتر تردد توریستی و یا باجه های اطلاعات که همواره توسط پرسنل اطلاعات دهنده اداره می شوند، اشاره می کند.

شکل (۳۱)- علامت اطلاعات

۶-۳۰- علامت رادیو پیام (۳۶۸)

این علامت که در شکل ۳۲ نشان داده شده است، نشان دهنده فرستنده رادیویی برای امور تردد در قلمرو ویژه خود است. از طریق این علامت هر راننده ای اطلاعات لازم را در مورد فرستنده ای که پیام های مورد نیاز را برای او می فرستند کسب می کنند.

شکل (۳۲)- علامت رادیو پیام

۶-۳۱- علامت هتل (۳۷۵)

این علامت که در شکل ۳۳ نشان داده شده است، در محلی نصب می‌گردد که نشان دهنده هتل است.

شکل (۳۳)- علامت هتل

۶-۳۲- علامت غذاخوری (۳۷۶)

این علامت که در شکل ۳۴ نشان داده شده است، در محلی نصب می‌گردد که نشان دهنده غذاخوری می‌باشد. این علامت بیشتر در راه‌های برون شهر نصب می‌شود.

شکل (۳۴)- علامت غذا خوری

۶-۳۳- علامت چای خانه (۳۷۷)

این علامت که در شکل ۳۵ نشان داده شده است، در محلی نصب می‌گردد که نشان دهنده چای خانه می‌باشد. این علامت بیشتر در راه‌های برون شهری نصب می‌شود.

شکل (۳۵)- علامت چایخانه

۶-۳۴- علامت دستشویی (۳۷۸)

این علامت که در شکل ۳۶ نشان داده شده است، در محلی نصب می‌گردد که نشان دهنده دستشویی می‌باشد.

شکل (۳۶)- علامت دستشویی

۶-۳۵- علامت شروع محل پیاده‌روی (۳۷۹)

این علامت که در شکل ۳۷ نشان داده شده است، در محلی نصب می‌گردد که نشان دهنده شروع محل پیاده‌روی می‌باشد و در این محل رانندگان ایستاده و بقیه راه را پیاده طی می‌کنند. این علامت بیشتر در راه‌های برون شهری نصب می‌شود.

شکل (۳۷)- علامت محل شروع پیاده‌روی

۶-۳۶- علایم سرعت توصیه شده و پایان آن (۳۸۰ و ۳۸۱)

علامت ۳۸۰ در محلی نصب می‌شود که به رانندگان سرعتی را توصیه می‌کند که حتی در شرایط مساعد خیابان، شرایط مساعد تردد، شرایط مساعد دید و شرایط مساعد آب و هوایی تجاوز از آن جایز نیست. در انتهای منطقه نیز از علامت ۳۸۱ استفاده می‌شود. این علامتها در شکل ۳۸ نشان داده شده‌اند.

شکل (۳۸) - علایم سرعت توصیه شده و پایان آن

۳۷-۶ - علایم تونل و پایان آن (۳۸۲ و ۳۸۳)

علامت ۳۸۲ به منظور اعلام نزدیک شدن به تونل در راه‌های منتهی به آن نصب و تکرار می‌شود. کلیه علایمی که بدین منظور نصب می‌گردند، بایستی به همراه توضیحاتی در قسمت زیرین تابلو بیانگر فاصله میان آن علامت تا نقطه شروع تونل یا به همراه یک پانل اضافی باشند. همچنین می‌توان نام تونل و طول آن را بر روی آن تابلو یا پانل اضافی نوشت. علامت ۳۸۳ نیز در نقطه‌ای نصب می‌شود که از آن به بعد، قوانین خاص مذکور دیگر اعمال نمی‌شوند. این علامتها در شکل ۳۹ نشان داده شده است.

شکل (۳۹) - علامتهای تونل و پایان تونل

۳۸-۶ - علامت مسیر توصیه شده برای وسایل سنگین (۳۸۴)

علامت ۳۸۴ در محلی نصب می‌شود که به رانندگان وسایل نقلیه سنگین مسیری را توصیه می‌کند (به‌طور مثال مسیر کمربندی) که برای افزایش ایمنی معبر موجود و امنیت وسایل نقلیه سبک و عابرین پیاده از آن استفاده نمایند. این علامت در شکل ۴۰ نشان داده شده است.

شکل (۴۰) - علامت مسیر توصیه شده برای وسایل سنگین

۶-۳۹ - علامت خط گریز (۳۸۵)

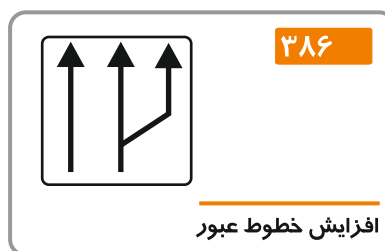
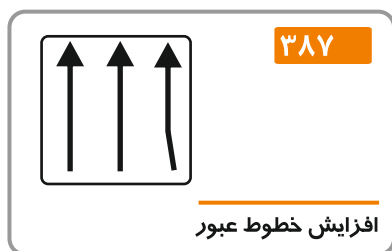
از این علامت به منظور نشان دادن یک خط عبوری کمکی در مسیرهای با شیب تند رو به پائین استفاده می شود که خودروهای از کنترل خارج شده را برای توقف ایمن به داخل آن هدایت می کند، استفاده می شود. این علامت به همراه یک صفحه که فاصله تا خط گریز از یک شیب تند را نشان می دهد، استفاده می شود. این علامت در شکل ۴۱ نشان داده شده است.

شکل (۴۱) - علامت خط عبور برای گریز

۶-۴۰ - علایم افزایش خطوط عبور (۳۸۶ و ۳۸۷)

این علایم برای آگاه کردن رانندگان نسبت به تعداد خطوط عبوری و جهت ترافیک در آن ها استفاده می شود. این علایم نشان دهنده افزایش خطوط عبور در معابر می باشد. همچنین در این علایم بایستی تعداد فلش ها متناسب با تعداد خطوط عبوری تخصیص یافته به جریان ترافیک در یک جهت باشد. این علایم در شکل ۴۲ نشان داده شده اند. لازم به ذکر است رنگ زمینه، حاشیه و فونت بر اساس رده راه تعیین می گردد.

شکل (۴۲) - علایم افزایش خطوط عبور

۶-۴۱- علامت کاهش خطوط عبور (۳۸۸)

این علامت که در شکل ۴۳ نشان داده شده است، نشان دهنده کاهش خطوط عبور در معابر می باشد.

شکل (۴۳) - علامت کاهش خطوط عبور

۶-۴۲- علامت بسته بودن یکی از خطوط عبور (۳۸۹)

این علامت نشان دهنده بسته بودن یکی از خطوط عبور در معابر می باشد. این علامت همراه با علامت ۳۸۸، برای آگاه نمودن رانندگان از بسته بودن یک خط عبوری استفاده می شود. این علامت در شکل ۴۴ نشان داده شده است.

شکل (۴۴) - علامت بسته بودن یکی از خطوط عبور

۴۳-۶- علامت ایست بازرسی (۳۹۲)

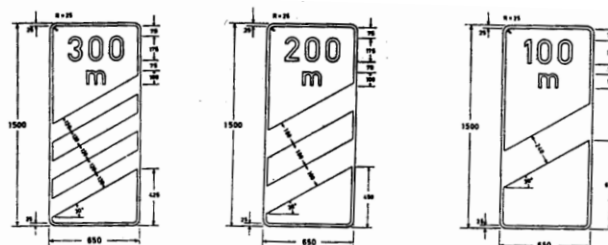
این علامت که در شکل ۴۵ نشان داده شده است را در محل‌های ایست بازرسی و معمولاً در فاصله‌ای بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ متری نقطه عملیات گمرکی نصب می‌نمایند. البته این فاصله در آزادراه‌ها ۲۵۰ تا ۳۰۰ متر می‌باشد.

شکل (۴۵) - علامت ایست بازرسی

۴۴-۶- علایم اعلام فاصله (۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲)

این علایم اعلام فاصله را در محل خروجی از آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها در فواصل ۱۰۰، ۲۰۰ و ۳۰۰ متری نشان می‌دهند. زمینه این علایم در بزرگراه به رنگ سبز و در آزادراه به رنگ آبی و نوارهای آن سفید بازتابنده نور است و شیب نوارها به سمت محور راه قرار گرفته است. این علایم و نحوه استفاده از آنها در شکل ۴۶ نشان داده شده‌اند.

شکل (۴۶) - علایم اعلام فاصله و نحوه به کارگیری آنها

۴۵-۶- علائم ایستگاه اتوبوس و قطار شهری

این علائم که در شکل ۴۷ نشان داده شده‌اند، نشان‌دهنده ایستگاه‌های حمل و نقل عمومی برای استفاده‌کنندگان از این وسایل می‌باشند.

ایستگاه اتوبوس

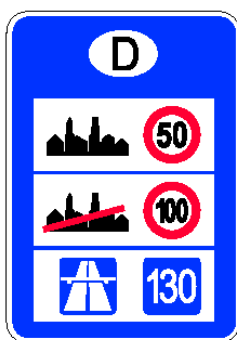
ایستگاه قطار شهری

شکل (۴۷)- علائم ایستگاه اتوبوس و قطار شهری

۴۶-۶- علامت محدودیت‌های کلی سرعت

این علامت که نمونه آن در شکل ۴۸ نشان داده شده است، بایستی بخصوص در نزدیکی مرزهای بین‌المللی و به منظور آگاه‌نمودن رانندگان از حد نهایی سرعت وسایل نقلیه در یک کشور یا استان‌های آن کشور استفاده شود. بر روی علامت، محدودیت‌های کلی سرعت اعمال شده در آن کشور را می‌توان در موارد زیر نشان داد:

- در مناطق مسکونی
- در خارج از مناطق مسکونی
- در بزرگراه‌ها و آزادراه‌ها

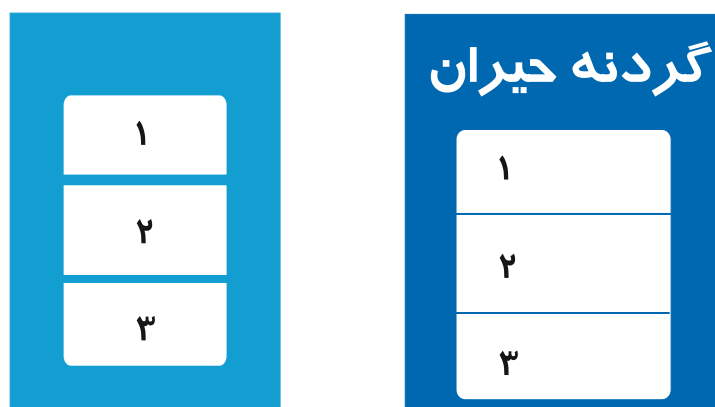
شکل (۴۸)- علائم محدودیت‌های کلی سرعت

۶-۴۷- علامت باز یا بسته بودن جاده

این علامت به منظور نشان دادن باز یا بسته بودن یک جاده کوهستانی به خصوص آن قسمتی که از گردنه عبور می نماید، استفاده می گردد. این علامت باید در ابتدای جاده یا جاده هایی که در آن قسمت مورد نظر قرار دارند، نصب شود و نام آن قسمت از جاده یا گردنه بایستی به رنگ سفید درج شود. نمونه این تابلوها در شکل ۴۹ نشان داده شده است. دقت شود که پانل های ۱، ۲، ۳ باید بصورت جداشدنی (قابل تعویض) باشند.

بر این اساس اگر قسمتی از جاده بسته است، پانل ۱ باید به رنگ قرمز بوده و کلمه مسدود روی آن درج شود و در صورت باز بودن آن قسمت از جاده، پانل ۱ باید به رنگ سبز بوده و کلمه باز روی آن درج شده باشد. این کلمات بایستی به رنگ سفید باشند. همچنین پانل های ۲ و ۳ باید به رنگ زمینه سفید بوده و به همراه توضیحات و نشانه های مشکی رنگ باشند. اگر قسمتی از جاده باز است، پانل ۳ بصورت خالی و بدون هرگونه نوشته یا نوشته ای بوده و سفید باقی می ماند و پانل ۲، بسته به موقعیت جاده به رنگ سفید با علامت (دوزنجیر چرخ اجباری) و یا شکل (زنجیر با لاستیک یخ شکن توصیه می شود) مشخص می شود. اگر قسمتی از جاده بسته باشد، روی پانل ۳ باید نام آن مکانی که جاده تا بدانجا باز است، نوشته شود و پانل ۲ باید بسته به موقعیت جاده به همراه نوشته جاده تا ... باز است و یا شکل (دوزنجیر چرخ اجباری) و یا (زنجیر با لاستیک یخ شکن توصیه می شود) خواهد بود.

شکل (۴۹)- علامت باز یا بسته بودن جاده

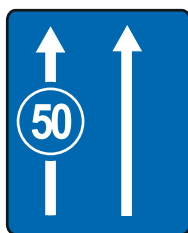

۴۸-۶- علامت قانونی هشدار خطر برای یک یا چند خط عبوری

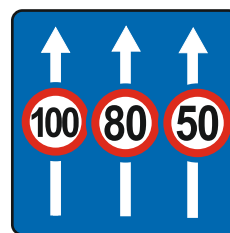
این علائم هشدار خطر را برای یک یا چند خط عبوری ترافیک اعلام می‌دارند و به وسیله خط‌کشی‌های ممتد در یک مسیر عبوری چند خطه برای جریان ترافیک هم‌جهت تفکیک و مشخص می‌شوند. نمونه این تابلوها در شکل ۵۰ نشان داده شده است.

حداقل سرعت در خط‌های عبور

حداقل سرعت در خط عبور

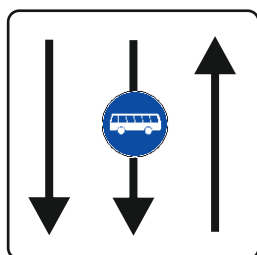

حداقل سرعت در خط‌های عبور

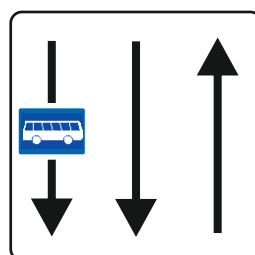
شکل (۵۰) - علامت هشدار خطر

۴۹-۶- علامت خط ویژه اتوبوس

علامت نشان‌دهنده موقعیت قرارگیری خطوط ویژه اتوبوس می‌باشد. نمونه این علامت در شکل ۵۱ نشان داده شده است.

خط ویژه عبور

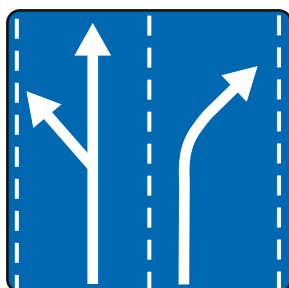

خط ویژه عبور

شکل (۵۱) - علامت خط ویژه اتوبوس

۵۰-۶- علامت پیش‌انتخاب مسیر حرکت در تقاطع

این علامت که در شکل ۵۲ نشان داده شده است، برای کانالیزه کردن حرکات در تقاطع‌ها و در نتیجه بهبود ایمنی راه‌ها به کار می‌رود.

شکل (۵۲)- علامت پیش انتخاب مسیر حرکت در تقاطع

۵۱-۶- علامت خیابان ویژه وسایل نقلیه موتوری و پایان آن

این علامت در محلی نصب می شود که یک خیابان قابل استفاده برای وسایل نقلیه موتوری آغاز می شود که در آن قوانین ترافیک مشابه قوانین ترافیکی آزاد راه و بزرگراه اعمال می شود. در تمامی تقاطع هائی که رانندگان جدیدی وارد این خیابان می شوند، نصب علامت لازم است. تکرار این علامت بین دو تقاطع معمولاً ضرورت ندارد. علامت پایان خیابان، در نقطه ای نصب می شود که به رانندگان تفهیم شود که مقررات ویژه چنین خیابانی دیگر جایز نیست. زمینه این تابلوها که در شکل ۵۳ نشان داده شده است، آبی و یا سبز است.

شکل (۵۳)- علامت خیابان ویژه وسایل نقلیه موتوری و پایان آن

۵۲-۶- تابلوی کیلومتر شمار

این تابلو در مسیر یک راه، یا در مواقع تصادف و مواردی مانند آن، برای مشخص کردن محل دقیق، استفاده می شود. این تابلو دارای عرضی برابر ۱۵ سانتی متر است. کیلومتر صفر، از جنوب و غرب مرز هر استان شروع می شود و در مرز شمال و شرق هر استان تمام خواهد شد. کیلومتر شمار را باید با حداقل ارتفاع و فاصله جانبی، برابر بازتابها نصب کرد. در صورتی که کیلومتر شمار را نتوان دقیقاً در محل مربوطه

قرار داد، باید آن را تا حدود ۱۵ متر جلوتر یا عقبتر نصب کرد. اما چنانچه نصب این تابلو در این محدوده ممکن نباشد، کلاً باید از نصب آن صرف نظر کرد. رنگ زمینه تابلو کیلومتر شمار سفید، بازتابنده نور و اعداد و حروف روی آن به رنگ سیاه است. لازم به ذکر است که این تابلو که نمونه‌هایی از آن در شکل ۵۴ نشان داده شده‌اند، در آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها نصب می‌گردد.

سه رقمی
۱۵×۹۰

یک رقمی
۱۵×۶۰

یک رقمی
۱۵×۳۰

شکل (۵۴) - تابلوی کیلومتر شمار

- ۱- راهنمای نصب علائم و تجهیزات رانندگی- ترجمه مهندس فریدون دژدار تهیه شده در شرکت عرف ایران
- ۲- وسایل کنترل ترافیک ، نشریه ۹۹ سازمان برنامه و بودجه
- ۳- آئین نامه ایمنی راهها (علائم ایمنی راه) ، نشریه شماره ۳-۲۶۷ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
- ۴- آئین نامه راهنمایی و رانندگی جمهوری اسلامی ایران
- ۵- مقاله نامه علائم راهها ، کنوانسیون وین سال ۱۹۶۸